

อดีตเลขาธิการอาเซียน กล่าว ๕๐ ปีข้างหน้าอาเซียนจะต้องพบกับความท้าทายที่แตกต่างไป

ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ กล่าว ๕๐ ปีข้างหน้าอาเซียนจะต้องพบกับความท้าทายที่แตกต่างไป ควรต้องเร่งพัฒนาให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านนายพงศ์เทพ เทพกาญจนา อธิบดีรองนายกรัฐมนตรี เสนอแนะควรมีข้อมูลกฎหมายของแต่ละประเทศเพื่อให้ความสะดวกรวดเร็วของประชาชนอาเซียน และนักวิชาการชี้ความยั่งยืนและปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงในยุคปัจจุบัน ด้วยความพยายามที่จะประสานการผลิตทางการเกษตรและคุณภาพชีวิต

วันอังคารที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๕๐ นาฬิกา ณ อาคารเฉลิมราชกุมารี ๖๐ พรรษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รัฐสภา โดยศูนย์ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ร่วมกับศูนย์อาเซียนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันพระปกเกล้า และสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) จัดงานสัปดาห์จุฬาฯ อาเซียน ครั้งที่ ๖ (Sixth Chula ASEAN Week) : ก้าวต่อไปของอาเซียนในโลกที่เปลี่ยนแปลง และงานเสวนาประชาคมอาเซียนของรัฐสภา ครั้งที่ ๓ (Third Parliamentary ASEAN Community Forum)

ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ อดีตเลขาธิการอาเซียน กล่าวคำปราศรัยหัวข้อ “๕๐ ปี อาเซียนกับเคล็ดลับที่ดีที่สุดของอาเซียน : และก้าวต่อไปในอนาคต” ซึ่งได้กล่าวถึงเคล็ดลับหรือความลับของอาเซียนในรอบ ๕๐ ปี ที่ผ่านมา ทั้งประสบความสำเร็จ ความก้าวหน้า หรือความล้มเหลวอะไรมาบ้าง ได้แก่

๑. จุดกำเนิดของอาเซียนเมื่อ ๕๐ ปีที่แล้ว โดยอาเซียนเกิดขึ้นในช่วงที่เกิดความขัดแย้งในเรื่องแนวคิดด้านภูมิศาสตร์ของอาเซียน และยกตัวอย่างการแบ่งเขต ๒ ผังแม่น้ำโขง ที่มีความแตกต่างกันในด้านการค้า เศรษฐกิจ ซึ่งแนวคิดของอาเซียนคือการเปิดพื้นที่ในการหารือร่วมกันและช่วยให้เราสามารถรักษาอัตลักษณ์ของตนเองได้

๒. ภาษาที่ใช้อย่างเป็นทางการในอาเซียนคือภาษาอังกฤษ ซึ่งคนไทยไม่มีความชำนาญในเรื่องภาษามากนัก

๓. ความแตกต่างที่หลากหลายในกลุ่มประเทศอาเซียน ทั้งเชื้อชาติ ศาสนา การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรม ซึ่งอาเซียนมีหลักการที่จะไม่ก้าวก่ายและแทรกแซงในกิจการภายในของกันและกัน รวมทั้งการเชื่อมโยงระหว่างอาเซียน โดยเมื่อเกิดอะไรขึ้นในประเทศหนึ่งก็จะกระทบถึงประเทศอื่นด้วย ดังนั้นจึงมีกลไกที่จะร่วมมือกันระหว่างประเทศอาเซียนที่จะเป็นการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในประเทศอาเซียนด้วยกันก่อนที่จะไปสู่ภูมิภาคอื่น

๔. การที่อาเซียนมีความสามารถเรียกประชุมและได้รับความร่วมมือจากประเทศต่าง ๆ รวมทั้งสหภาพยุโรปหรือ EU ที่มีความต้องการเข้าร่วมและมีบทบาทมากขึ้น

ทั้งนี้ ในอีก ๕๐ ปี อาเซียนจะต้องพบกับความท้าทายที่แตกต่างไปจาก ๕๐ ปี ที่ผ่านมา อาทิ การให้ความสำคัญกับการรวมตัวแบบพหุภาคี ที่มีการเจรจาร่วมกันหลายฝ่าย และทุกฝ่ายได้ประโยชน์ อีกทั้งการที่อาเซียนเป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเจรจา ทำให้มีความกดดันเกิดขึ้น ตลอดจนเรื่องของความมั่นคงในอาเซียน โดยอีก ๒๐ ปี ข้างหน้า EU จะเข้ามาเป็นหลักในการเจรจาของการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก รวมถึงโลกในยุคโลกาภิวัตน์ที่สร้างความเปลี่ยนแปลงมากมาย ซึ่งอาเซียนสามารถใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งเหล่านี้ จึงต้องเร่งพัฒนาให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในขณะที่เดียวกันต้องหาวิธีร่วมกันในสังคมหรือประเทศที่ต่อต้านโลกาภิวัตน์ด้วย

ต่อมาในเวลา ๑๑.๔๕ นาฬิกา นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา อธิบดีรองนายกรัฐมนตรี และอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงยุติธรรม กล่าวปาฐกถาพิเศษเรื่อง “การบูรณาการกฎหมายอาเซียน และข้อควรคำนึงในบทบาทของรัฐสภาในกระบวนการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ตามมาตรา ๑๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐” ว่าประชาคมอาเซียน ๑๐ ประเทศ มีความแตกต่างกันทั้งขนาด จำนวนประชากร ระดับการพัฒนา ภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งใน ๑๐ ประเทศอาเซียนได้มารวมตัวกันโดยมีเป้าหมายเดียวกันในสามเสาหลัก คือ การเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างสันติสุขในภูมิภาค เสริมสร้างประชาธิปไตย คุ่มครองสิทธิมนุษยชน ความมั่นคงปลอดภัยของประชาชน การต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ เปิดการค้าเสรี ตลอดจนการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยการยกระดับคุณภาพชีวิต พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเสริมสร้างความสัมพันธ์ของประชาชนในอาเซียน โดยมีผลทางกฎหมายคือ การตรากฎหมายของแต่ละประเทศออกมาบังคับใช้ ดังนั้นประชาชนในอาเซียนต้องเข้าถึงกฎหมายของประเทศต่างๆ ได้สะดวก โดยมีศูนย์ข้อมูลกฎหมายของแต่ละประเทศอย่างครบถ้วน ทันสมัย รวมทั้งต้องทำคู่มือหลักกฎหมายของประเทศต่างๆ ในเรื่องที่สำคัญด้วย เช่น การทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศ เป็นพระราชอำนาจและบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหมวดที่ว่าด้วยอำนาจบริหารหรือคณะรัฐมนตรี โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ เปลี่ยนแปลงการจำกัดอำนาจฝ่ายบริหาร จากการมีบทเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจแห่งรัฐเป็นเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมอย่างกว้างขวาง มีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ โดยคณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือสัญญา รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งในการทำหนังสือสัญญานั้น รัฐสภาต้องพัฒนาหนังสือสัญญาที่เกี่ยวกับอาเซียน และสมาชิกรัฐสภาต้องเข้าใจเจตนารมณ์และเป้าหมายร่วมของประชาคมอาเซียน ซึ่งการทำหนังสือสัญญาส่วนใหญ่จะเป็น Non Zero Sum Game ที่คู่สัญญาเป็นฝ่ายจะได้ประโยชน์มากขึ้นกว่าก่อน ดังนั้นรัฐสภาควรให้ความสนใจในประเด็นการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบว่าฝ่ายบริหารมีมาตรการอย่างไรและติดตามผลการดำเนินการ

จากนั้นเวลา ๑๒.๒๐ นาฬิกา Dr. Wayne Nelles, อาจารย์แลกเปลี่ยนของสำนักวิชาการทรัพยากรการเกษตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย/ Higher Education for Sustainable Agriculture, Swedish International Agricultural Network Initiative Coordinator (HESA-SIANI) บรรยายพิเศษเรื่อง “การจัดระบบอาหารและการเกษตรที่ยั่งยืน ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” ซึ่งการเกษตรเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีพในหมู่ประชากรในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และสำหรับประชากรอาเซียนโดยรวม ซึ่งหลายประเทศในอาเซียนมีความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์การเกษตรวัฒนธรรม และการผลิตทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของตน อย่างไรก็ตาม ความยั่งยืนและปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงในยุคปัจจุบัน ด้วยความพยายามที่จะประสานการผลิตทางการเกษตรและคุณภาพชีวิต นอกจากนี้ ประเด็นทางสังคม ยังมีความสำคัญเช่นเดียวกับสวัสดิการและความต้องการของเกษตรกร เพื่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีของครัวเรือน ซึ่งความสำเร็จของภาคการเกษตรจะเชื่อมโยงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้กับภาคอาหาร และแนวโน้มความมั่นคงด้านอาหารของภูมิภาค ตลอดจนผลกระทบต่าง ๆ จะเชื่อมโยงโดยตรงกับระบบอาหารของภูมิภาคเรา